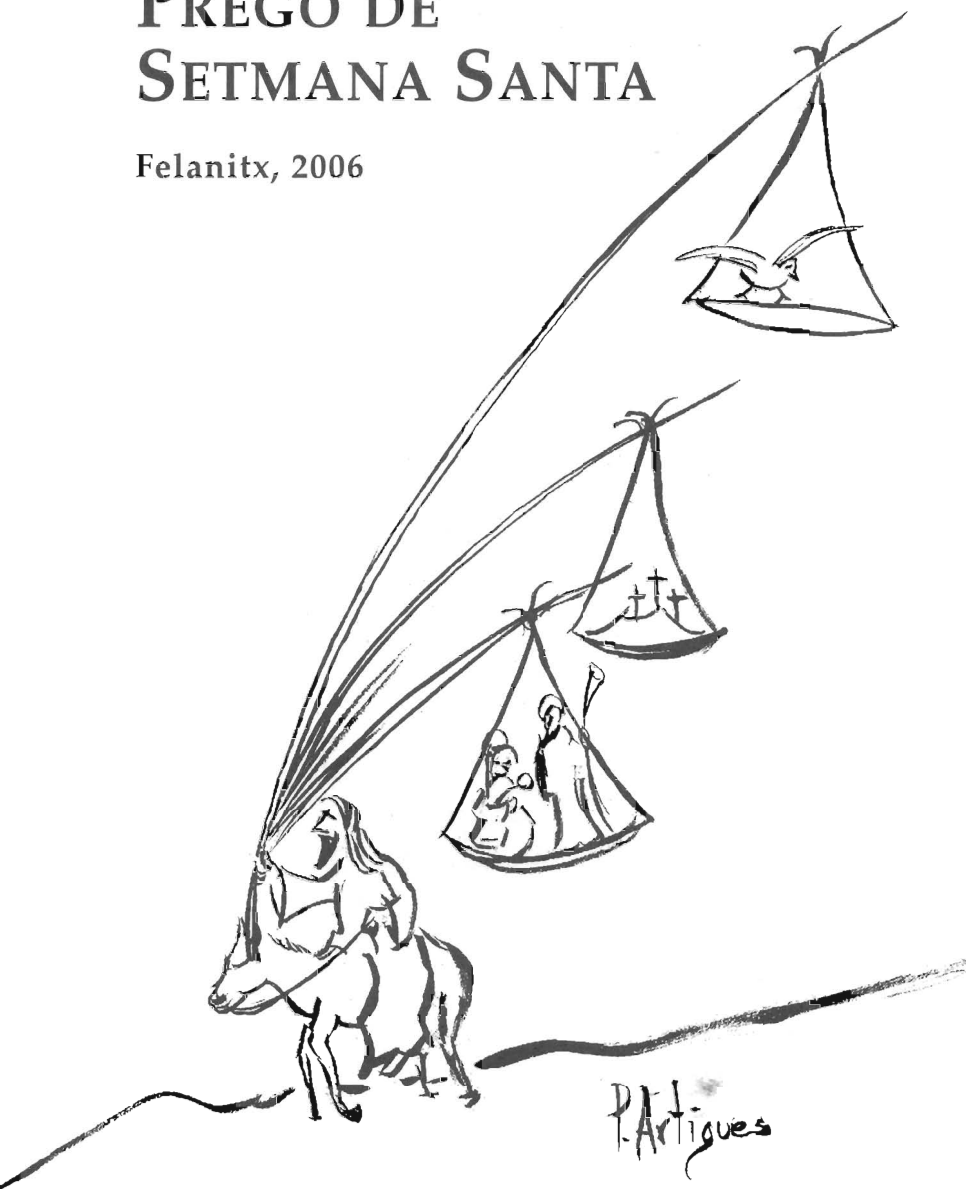

Pere Artigues Sirer

PREGÓ DE SETMANA SANTA

Felanitx, 2006

PER LA CONFRARIA
DE SANT AGUSTI

ajuntament
de felanitx

Pere Artigues Sirer

pronuncià aquest Pregó

de Setmana Santa,

en el Convent de Sant Agustí

de Felanitx,

el divendres de Passió,

dia 7 d'abril de 2006

Bona gent, bones tardes; el Senyor sigui amb nosaltres.

Sempre m'he imaginat l'escriptor anglès Chesterton traginant una llesca d'intel·ligència a la butxaca; tenia tant de cervell que li devia ballar estret dins el crani. Els seus llibres m'ajudaren molt a sortir d'una forta depressió que m'avinagrà l'anima quan tenia divuit anys. Aquell autor detestava tant com jo la seriositat postissa i deia que gràcies a multitud d'escriptors verbosos i greus tot quan ell abominava es mantenia en força i vigor. Per primera vegada jo havia trobat algú que tractava els temes importants i transcendents com toca; es a dir, amb despreocupació, amb lleugeresa i amb to xalest. Són les mentides de gruix i les grans burrades les què per força s'han de tractar amb gravetat i mètode fatigós; tal com fan els qui pretenen fer-se imprescindibles i són tan precisos com un mal de queixal. Chesterton tenia clar que en entrar a l'església convé treure's el capell però trobava que treure's el cap seria una exageració. Parlant de transgressions escriví que si un pren el nom de Déu amb el propòsit de fer una broma no l'ha pres en va; que allò no ha estat fer un pecat sinó una gràcia. Chesterton deia que el contrari de divertit no és serio perquè el contrari d'una cosa divertida no és una cosa seria sinó una cosa avorrida. No fer riure a vegades pot ser un miracle però si ho procures en un intent perseverant pot arribar a ser un pecat. No obstant això m'excusaré per l'abandó que faré suara de la veta còmica, cosa que algunes persones devien esperar que ni avui fes. Però estam de quaresma, ve Setmana Santa i som a

lloc sagrat. No crec que sigui absolutament necessari prendre un to apagat i afligit per parlar en aquests llocs d'aquestes coses encara que s'acosti el dia del Ram. Segons sana teologia no hi ha ni llocs ni temps sagrats perquè o tots els llocs i tots els temps són sagrats o tots els temps i tots els llocs són profans. Fins i tot la gent que no creu que Jesús fora Déu sol creure que Jesús era un home humà. Doncs be, si Jesús va ser un home acabat, segur que va riure.

L'any 27 Bertrand Russell pronuncià un discurs que es titulava "Perquè no som cristià" i l'any passat Josep Antoni Marina publicà un llibre que es diu "Perquè som cristià". Vaig llegir fa temps el discurs de Russell. A risc de no endevinar gosaria dir que l'anglès no era cristià perquè era massa racionalista la qual cosa no vol dir que tingués massa raó. El llibre de Marina, escrit com a rèplica al discurs de Russell, exposa els motius que el fan ser cristià. No m'hi entretindrè però si que vull dir, tan fort com diu Marina, que no és cert que no hi hagi més cera que la qui crema i que si el món és així pitjor pel món. Ni ell ni jo ens conformem amb la cera que crema ni amb aquest món de fusta. No us hi conformeu tampoc vosaltres.

Penso que, així com Marina estava completament convençut de ser cristià i Russell tenia molt clar que no ho era gens, alguns encara no sabem massa be on colguem els ossos. No saber-ho és una sort, perquè un cristià no és un ja està fet. No és feina feta que te bon tranc sinó un jornal mascle que no acaba mai. Pot ser això de no saber si ho som o no ho som sigui conseqüència de que ens hi feren i ens hi férem com a empentes. El jesuïta Diez Alegria diu, i jo també ho crec, que l'afany que impel·lia l'entorn a fer quasi més cristians que persones ha provocat, pot ser, que avui quasi ningú no ho sigui. "Quan dos o més es reuneixin en el meu nom..." , deia el Mestre. A Jesús li bastaven

dos aspirants, nosaltres sembla que ho trobem poc. El passat dinou de març Sebastià Salom, ecònom de Santanyí, escrivia al diari que estava convençut que els cristians serem d'una minoria però no acabava de tenir clar de quina. N'anomenava tres: els restauracionistes, els revissionistes i els indecisos. Els primers, entre els qui incloïa una prelatura personal, van delerosos per enterrar el Vaticà II, els segons són els que voldrien passar molt més enllà del concili perquè troben que ja és antic. Molt al seu pesar Sebastià es decantava per intuir la victòria dels retrògrads. Quan als que volen avançar, cansats d'esperar, comencen a desentendre's de l'Església oficial i els indecisos no s'han decidit encara.

Res del qui ve va dirigit als qui ja saben que es pesquen ni als qui han renunciat a pescar. Ofereixo la poquedat de les meves lluites miserables als qui com jo es senten embullats com una troca i per això mateix no s'ho passen massa be. Però no ho faig esperant que algú em pitgi al darrera perquè allò que a mi em va bé pot ser no vagi bé a ningú més. No de bades tots som iguals de diferents com procura amagar la democràcia. Decidit a no fer apologia procuraré no parlar de ningú que no sigui jo mateix; d'aquesta manera oferiré només un evident mal exemple que espero no imiteu.

A partir d'aquí citaré pocs autors, llibres i papers perquè pot ser algú pensaria que me les vull donar de pinxo. Tanmateix miraré de tranquil·litzar la gent dient que les idees que venen a continuació procedeixen quasi totes de teòlegs rebecs o de preveres contestataris.

A alguns la comare ens deixà a llars esquincades per la guerra, per la postguerra i equivocades de bàndol. En un d'aquells entorns hi vaig trobar caires

un poc aspres. El primer contacte conscient amb el mon dels sacraments ocorregué quan vaig presenciar un casament *in articulo mortis* entre una dona quasi inconscient i malalta de gota i el seu espòs que volia evitar així que fora inhumada al boci vergonyós del cementiri dedicat als infidels. Amb això només he volgut dir que alguns rebien sacraments perquè tocava, ja m'enteneu. El moviment s'havia aturat i era qüestió de retornar a la seva mida una cristiandat que s'havia pansit i que avui ja no existeix.

Aprofitant un dia que quasi quasi no hi era vaig ser batejat a l'església de sant Miquel. El pecat original semblava fet aposta per impedir que algú, per oblit o per vessa, deixés de caure en la iniquitat. Optimistes incurables els dirigents trobaven que quan els malcriats llenegàvem pel barranc dels set anys no només teníem raó sinó que en sabíem fer un bon ús. Per això ens seien a la banalada enllestint l'examen de consciència que precedeix el pas per la barraqueta. No puc recordar si quan ens arribà el torn vàrem impressionar com cal el confés però l'endemà, ànima neta i clenxa plena de llimona, fórem retratats i rebérem l'Eucaristia. Jo ja tinc mala memòria i em pensava que, com ara fan, ens haurien atorgat temps de mossatge. Entre l'Eucaristia i la confirmació ara deixen transcórrer uns deu anys. Però m'han explicat que no, que llavors les coses no anaven així. El senyor bisbe tenia moltes feines per Ciutat i per aquí no hi venia massa sovint. Així, al temps de resar un parenostre, un matí assolellat ens repartí un esplet de galtades i romanguérem confirmats en la fe. I què era la fe?

He dedicat quasi cinquanta anys a aclarir que ens havia passat. No se si ho he aconseguit.

La primera cosa que vaig descobrir va ser que no es tractava de trobar culpables perquè no quedaria

ningú adequat per tirar-los la primera pedra. Tocaria perdonar-los de cop, que és el que està manat i que, per això mateix, procurem no complir. La culpa no era ni és dels capellans perquè tots som i érem culpables. No em cansaré de dir que molts d'ells es troben i es senten tan desvalguts com tu i com jo i em sap greu. Personalment he anat aposta a agrair a alguns preveres la seva tasca i a encoratjar-los a seguir. En conec bastants que dirien i farien o molt menys o molt més del que diuen i fan però feren vots i no comanden. Alguns actuen a contra-cor, uns altres a esclata-cor i trabucarien els calaixos però no tenen permís. Per damunt tenen i sostenen superiors que encara no es vesteixen de gent. La teologia de l'alliberament va tenir el seu moment, esperem que l'alliberament de la teologia també en tingui un i que no sigui tan breu.

De la primera comunió no havia tornat a tocar el catecisme. No feia falta perquè era un llibret com el call de la ma i el sabíem de memòria. Complits els deu anys a alguns ens compraren una estilogràfica i ens apuntaren a l'institut. Allà no et dava la religió un mestre d'espardenyeta sinó un prevere de capell i et veies obligat a estudiar les coses de Déu a volums més gruixuts. Al llarg de vuit anys d'estudis en vaig arregar vuit de llibres. Ja de casat un bon home que va ser rector d'aquesta parròquia m'aconsellà llençar-los tots a un racó fosc tot reconeixent que a ell també l'havien perjudicat abastament. Al cel sia.

Del que vaig llegir després només n'anomenaré un altre de llibre: el nou catecisme publicat devers mil nou-cents noranta-dos. Era una exageració de més de mig miler de pàgines amb dos mil vuit-cents seixanta-cinc punts o apartats diferents. És quasi tan empalagos com el dret canònic i farem bé si no ens l'aprenem ni de cor ni de memòria. A la gent senzilla un catecisme tan exuberant no li pot resoldre res.

Per satisfer aquest corc que m'impulsa a voler sabre el com i el perquè de totes les coses em vaig fer assidu al curset Studia perquè allà hi amollaven bufades d'aire fresc. Era un ventolí mengívol i afalagador que despès, per la inèrcia de la comunitat, s'ofegava, no arribava en terra i no podia quallar a la vida corrent. Hi anàvem encoratjats també per un Vaticà II que ens enlluernà amb promeses i que ara sona a estantís perquè els qui hi tenen empriu li han endurit la molla i només en fan circular les crostes

Qui creu molt creu molt poques coses i qui creu poc s'ho empassa quasi tot. De qualque banda he tret que ningú no creu el que vol creure ni molt manco el que li volen fer creure. Amb molta sort i la gràcia de Déu un només creu el que pot. La fe no vol dir tenir-ho tot clar sinó disposar d'una gran capacitat de dubtar de moltes coses sense fer ull. Conrar la fe mai no ha estat bon mètode per no dubtar gens. Tornar creient o tornar-hi més, si cosa semblant es possible, és com fer feina i feina feixuga, quasi d'embarc. Topes amb vent de grec i mar de fondo. També surten noses increïbles i impensables com aquella prohibició jeràrquica i diocesana d'anar a reunions teològiques a Porreres que ens arribà a un parell de laics somiatruites.

Ve el moment que, per posar regit a l'olla de cargols, et decideixes a llegir i interpretar les escriptures com si fossis un protestant i et sents com a engrunat pel cànon. Penses que el Nou Testament hauria d'haver anul·lat el Vell com passa a ca el notari. I et sona com si dins el Nou hi hagueren encaixat el Vell forçant la fusta i esmussant els cantells. Un dia et sembla que has desxifrat un passatge i penses haver tocat amb un dit al cel però llavors algú, que ja havia feta la feina i que en sap molt més, t'entafloca que no saps ni que dius ni que et pesques. Aquell passatge de cap manera vol dir el que tu trobes perquè

l'han destil·lat d'uns versets de llengua semita. Passà llarga estona pels bocois del grec i per la bota del llatí i acabà sonant al barril de l'idioma vernacle. Però no has aclarit res perquè no l'has filtrat ni amb l'exegesi ni amb l'hermenèutica. Dues disciplines que t'haurien mostrat que aquell text no és històric sinó una reflexió teològica sorgida d'una transmissió oral d'uns que havien sentit a dir que uns apòstols havien dit qualche cosa sobre qualcú. *Omnia saqui culum est*; tot és un cul de sac.

El Vaticà II, conscient d'aquestes dificultats, recomanava als cristians rasos deixar-se dur per la llum de la consciència, per la seva s'entén. Però allò era perillós i els pusil·lànimes guardians de l'ortodòxia no trigaren en apagar el caliu dient que això només valdria pels qui tenien una bona consciència i una consciència ben formada que no és el mateix però com si. Per això, asfixiats novament per aquesta conxorxa, molts han renunciat a la lluita i uns altres han pres el cap avall. La resta, com feien abans del concili, s'han tornat junyir al discerniment extern de la consciència dels qui la tenen més sana.

Quan em digueren de venir em digueren també que havia de parlar de la Setmana Santa. En faré dos mots encara que no sigui més que per referir-me a la part més popular. Un pic mai he anat a la processó. Hi vaig comparèixer quan era alumne de la Graduada, devers els set anys, vestit de nin amb un ciri magre. Anava darrera un mestre que acompanyava un rosegall d'al·lots. Passaren anys sense que em tornessin a pegar ganes d'anar-hi voluntàriament i quan em vingueren vaig comprendre que allò s'havia acabat. Si no volies quedar en evidència t'havies de comprar un vestit de penitent. Per a un fill de ferrer allò era un luxe i vaig acabar per anar-hi només com a voyeur. Però tot te cantells positius; gràcies a les processons

les al·lotes del poble prenen part a manifestacions religioses populars on, de la Seu cap amunt, pens que no les hi haurien admeses cara descoberta. Deixant de banda les processons que no han deixat d'agafar força i vigor parlaré de la part més seriosa d'aquesta setmana. Poques paraules bastaran. La Setmana Santa només són vuit dies. I a més acaba bé. Sempre. Sempre acaba bé i sempre hi acabarà. Perquè el Bon Jesús no es com nosaltres que ens cansem de creure que ha ressuscitat i que ressuscitarem. Ell sempre ressuscita i ve sempre a escoltar la música a la font.

La Setmana Santa només són vuit dies però llavors, com una criminal calabruixada, segueix quasi un any de Passió. I d'això si que n'hauríem de conversar una mica. És un any de passió que ve annex a cada any normal com un defecte secundari o com una mala propina. Comença quan s'acaben els rubiols i dura fins que tornem a fer empanades. L'aprofitem per escatimar jornals, per esmotxar contractes, per llevar nins de l'acera i posar-hi cotxes, per retre negocis menuts amb negocis més grans, per engreixar els bancs, per fer almoina als futbolistes, per consentir l'especulació, per hipotecar hipoteques, per pansir relacions humanes, per morir de comandera, per matar comandant, per engreixar males notícies, per no deixar evolucionar les espècies, per fer nous enemics, per fomentar la violència domèstica, per ensenyar poc, per aprendre manco, per destruir l'entorn, per fer escoles de nins i escoles de nines, ... Tot un any, tot un llarg any. De passió apassionadament desapassionant.

El Vaticà II, aquell concili mutilat que ja sembla del segle sis abans de Jesucrist, es referí als laics per dir-nos que no hi teníem cap feina a la sagristia. Amb això duguérem sort. La nostra tasca és a l'àmbit secular. Ens encomanaren arreglar el món. Poca cosa; serà qüestió de no perdre el coratge .

Tanta sort que ser cristià no consisteix ni en sabre les oracions ni en tenir les idees clares ni en complir coses ni amb anar no se on cada no sé quan. Sinó, simplement i quasi res, en estimar la gent per mala gent que sigui. Per això l'aspecte teòric ja no em preocupa massa. Deixem tranquil·la l'alta jerarquia i les institucions semblants que han sobreviscut dos mil anys sense nosaltres. Però siguem conscients i compassius i no deixem mai més de banda ni tot sol el poble ras. Especialment no hi deixem aquella part de poble tendra feta de gent més jove. Te poques defenses davant aquest món de fusta. Un món de fusta on astuts garneus no s'aturen de demanar, amb lletres grosses a les primeres planes i amb paraules fosques a les pantalles, hipòcritament afligits amb les mans al cap, quin món deixarem pels hereus. Deixarem exactament i res pus el poc mon que els malalts de cobdícia no hauran tingut temps o manera de rebentar. Però nosaltres, ofuscats de ximpleria, presoners d'això que el pensament dèbil anomena doble moral i que consisteix en no tenir-ne ni mitja, no en som innocents del tot. M'és igual si alguns, a més de no ser cristians, tampoc no voleu ser seglars. Bastaria que volguéssiu ser gent, perquè d'aquí a tornar bona gent només hi ha tres rajoles.

No ho hem de fer feina de paraula, que és com l'hem feta fins ara. No hem d'ensenyar cristianisme amb homilies brillants i sermons agosarats. La fe no és transmet així. I només es transmet, si la tens. És una cosa que surt, que sua de tu obrant. Obrant bé, es suposa. Entra pels ulls, per allà on mengen els qui es moren de fam. No hem de donar receptes per pujar al cel. Jesús no ens envià ni tan amunt ni tan lluny; només ens manà cercar el Regne de Déu, que es tan prop i tan bo de veure que fa pell de gallina. El demés se'ns donarà com a afegitó. No ens manà convertir els

altres sinó convertir-nos a nosaltres mateixos. Deixem-nos de recerques cerebrals perquè com han dit grans teòlegs de Déu no en podem dir res. Benet XVI a la primera encíclica, citant Sant Agustí, patró d'aquesta casa, escriu: “ si el comprens no és Déu”.

La coda diu que hem de fer garbera per impedir que dins aquest any de passió que comença passi res del que he anomenat. Si mirem de no fer mal tornarem gent, si a més de no fer mal mirem de fer el be serem gent rara i si, en un rapte d'ingovernable demència, estimem algú a qui encara no estimàvem serem bona gent, quasi quasi allò que volia el Crist. Chesterton deia que ningú no s'ha cansat mai del cristianisme; ens hem cansat de no veure cristians.

Un creient ha de tenir fe i la cosa més oposada a la fe és la por. Però nosaltres, criatures digitals del segle XXI, no en tenim gens de por, només estam molt assustats. No ens fa por l'infern del pare Jaume sinó la xata realitat i la radio pirinaica. Mirem de transmutar aquest any de passió en un any Sant. No siguem pus practicants no creients que encara és un escaló més baix que ser creient no practicant. Mai més no ens quedem els laics petrificats en un amén, darrer mot del credo. Lluitem, en mànigues de camisa o vestits de ferro. Peguem una revinclada i es farà el miracle de convertir el consentit amen en un encoratjat crec, primera paraula del símbol de la fe.

Jesús demanava clemència per aquells que no sabien que feien; per això em sento en pau. Com a germà pubill també us demano a vosaltres, -que tampoc no sabeu que he fet-, misericòrdia i comprensió.

